

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in npravnštvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dnevni po 16 vin., pri štiri-kratni po 14 vin., pri dvoletnih objavah po 12 vin. za vsakokrat. — Za razne objave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Državna zveza avstrijske industrije.

Mir lahko pride, podjetništvo avstrijsko se je združilo. Vojni na frontah lahko sledi, kolikor prihaja v poštev, notranji boj. Dan 24. februarja je tudi za delavstvo važno svarilo in opomin. Industriji vseh poklicev, vseh avstrijskih pokrajin, posestniki vseh največjih obratov so se sešli na Dunaju v hiši industrije, da se združijo v državno zvezo industrije. Podjetništvo je torej ustanovilo ne glede na vero, ne glede na narodnost enotno organizacijo, prav v tem trenutku, ko govorimo tako radi o bližnjem miru.

Seveda so pri tem izredno previdni in se trudijo, da bi svet ne izvedel nič natančnega o njih pravih namenih. To je stara znana metoda, ki pa ne vpliva več. Tajno mešetarenje ne potrjuje le naše sumnje, da imajo podjetniki vzrok, da prikrivajo svetu svoje ravnanje, marveč jo naravnost potrjuje. Prav jasno nam je, da pri ustanovnem shodu niso govorili le o volitvah, govorili so prav gotovo tudi o svojem programu. Oficielno poročilo pa pripoveduje le o volitvah.

In tudi volitve govore jasno besedo. Treba si je ljudi le natančneje ogledati. V odboru so zastopane vse industrije in taki mošje, ki se pečajo tudi s politiko. Razpustiti mislijo posamezne strokovne zveze in teritorialne organizacije ter se združiti. V vseh vprašanjih sicer še niso jasni, toda pričetek je ustvarjen in to pot bodo nadaljevali z vso vztrajnostjo.

Pa — kakor smo že omenjali — skrivanje popolnoma odgovarja tradicijam podjetniških organizacij. Tega ne smemo pozabiti, ne smemo se dati preslepiti. Najprej se ustanavlja tukaj — naj se razvijajo stvari kakorkoli — ogromna moč, ki jo bomo temeljito občutili po vseh strokah. In dalje smo si z našim, resnim, odkritim, odločnim, toda vedno dostojnim ravnanjem pridobili razmeroma velik vpliv. Dogovarjali smo se, sklepali pogodbe, ki so zbujale vsaj nekoliko začasnega zaupanja med seboj.

Ali se smemo na to tudi vbodoče zanašati? Zgodovina hujšakških podjetniških organizacij nas svari pred lahkovernostjo. Enako kakor so podjetniki ustanovili enotno organizacijo, mora tudi delavstvo stremeti za tem, da ostane enotno, složno. Ustanovitev podjetniške državne zveze nam napoveduje, da neha vsaka prijaznost, vsako milejšje bojevanje v gospodarskem boju. Približali smo se časom najhujših bojov, neobzirnimi do skrajnosti. To si zapomnimo. Za te boje bomo potrebovali močne delavske organizacije: noben sobojevnik ne sme manjkati v naši fronti, vsak delavec mora biti včlanjen pri svoji organizaciji. K temu nas sili položaj nas vseh!

Iz zgodovine papirja.

Prvi početki papirja so kitajskega izvora. Kitajci so namreč vžigali na listje indskega trsta (bambus) z »rdečim« (žarečim) železom svoje ideografske figure kitajskega jezika; kadar so pa hoteli ohraniti te figure trajno, so jih pritiskali na svilo. Okolo sto let po Kristusu je iznašel dvorni uradnik Isai-Loun prvi papir. Napravil je zmes iz drevesnega lubja, starih cunj, rastlinskih vlaken in lanenega prediva. Iznajditelj se je popel do najvišjih služb v državi in po smrti so mu izkazovali božanske časti. Čez Korejo je prišel papir na Japonsko; okolo leta 593 ga je izboljšal modrijan Daho, kmalu potem še princ Shotku s tem, da je rabil pri izdelovanju papirja lubje murve in vlakne lanu. V letih 806 do 807 je ustanovila država sama papirnice in je izdelovala pet vrst papirja, in sicer jih je imenovala: »mafushi« iz lanenih vršičev, »mashishi« iz lanene vlakovine, »kokusni« in »danski« iz murvnega lubja, »hishi« iz vlaken Edgeworthia papyrifera.

V zahodne dežele so prinesli kitajsko iznajdbo Arabci. Almohadci so prenesli umetnost v Fez, Maroko in na Špansko, kjer je pri Valenciji v mestecu Ksativa nastala prva papirnica, kateri jih je pozneje sledilo v Kataloniji še več. Arabski papir je prišel kmalu v obmorska mesta v Italiji in na Siciliji; kakor poroča raziskovalec Zonghi, je delalo v letih od 1307 do 1324 šest papirnic. Benetke so si potem več stoletij osvojile vso trgovino s papirjem.

Kje so napravili v Nemčiji prvo papirnico, je bilo dolgo sporno vprašanje; eni so trdili, da v Avgzburgu (1488), drugi, da v Regensburgu (1539). Novejše raziskave so pa dognale, da so ustanovili prvo papirnico v Gleismühl pri Nürnbergu, ki je delala že leta 1390 pod vodstvom Ulmana Strömerja. V Švici vodi prva sled v vas Praroman pri Freiburgu (1411), ki ji je sledil Bazel leta 1440; na Angleškem je ustanovil prvo papirnico John Tate-Stevenage v Herfordshire leta 1494, drugo leta 1507 pri Hartfortu.

V Avstriji je naročil Karl IV. papirničarje leta 1370 iz Italije, ki so postavili papirnico v Hebu (Eger); v 16. stoletju so nastale tovarne na Češkem v Trutnovu (1505), Bensen pri Tešinu (1569), Friedland (1590). Tridesetletna vojna je porušila ta podjetja. Nova so potem nastala pri Belih vodah (1660), Hohenelbe v Iglavu (1530) in v Olomucu (1576), v Spodnji Avstriji je ustanovil papirnico samostan Heiligenkreuz leta 1616 v Leersdorfu, ki so jo pa leta 1663 požgali Turki z delavci vred in šele leta 1688 jo je zopet obnovil samostan Melk. Karl IV. je poklical, da pospeši izdelovanje, delavce iz Nemčije in Švice, toda imeli so le malo uspeha. Marija Terezija se je pritoževala leta 1754: »Z obžalovanjem konstatiramo, da se vse papirne vrste, ki se izdelujejo v kronovinah v slabem stanju in morajo nepretrgoma prihajati papirji iz inozemstva kot drago plačevano blago. Vzrok temu so slaba priprava, nedopustne snovi, nered in zloraba pri trgovcih. Tem nedostatkem je napravila konec še

tisto leto izišla »Naredba za trgovino s papirjem in njega proizvajanje«, ki je zapretila, da uniči slab material in zapre papirnice.

Na Holandskem so se omejevali do leta 1586. na trgovino s francoskim in italijanskim papirjem. Dne 26. aprila istega leta pooblasti vojvoda Leicesterski donrehtska meščana Hansa v. Aelsta in Jana Lupaerta, da ustanovita dve papirnici; nove koncesije so sledile za Alkmaar, Zeeland, Arnheim, ki pa niso obstale dolgo. Leta 1613 je ustanovil Franc (1667). Moravska je imela dve papirnici, coz Martin Orges papirnico v Apeldoornu in je bil prvi ustanovitelj papirne industrije na Holandskem, ki je iznašel vrteč se valj (cilinder) za mletje vlaken za papir. O tem napredku je prvi obvestil svet nemški arhitekt Leonhard Kristof Sturm leta 1697, ki je iznajdbo opisal, potem ko je obiskal Saardum.

V Rusiji omenjajo papirnico prvič leta 1576, ki jo je ustanovil Fedor Savine »ob potoku Ovča«, in po kateri je dal graditi tudi patriarh Nikon v Moskvi papirnico. Praktično vrednost je zadobila industrija šele s Petrom I., ki je sam delal v Saardumu in je potem holandsko iznajdbo izrabil v dovderskem dvoru pri Petrogradu. Na Turškem je nastala prva papirnica v Carigradu leta 1745, ki jo je ustanovil ravnatelj cesarske tiskarne Abraham Effendi; v severni Ameriki je ustanovil papirnico leta 1690 holandski izseljenec in pristaš menonitske sekte, Viljem Rittinghuysen, v zvezi s tiskanjem Bradfordom prvo papirnico na novem svetu. (»Fakt. Zeit.«)

Iz papirne industrije.

Naši tovarnarji papirja spadajo med one, ki jim vojna prav dobro dene. Cene papirja so se zvišale med vojno najmanj za 300 odstotkov, kakor nam dokazuje tale pregled:

Casniški papir, 100 kilogramov, je veljal:	
januarja 1915	24.50 K
oktobra 1915	27.25 „
februarja 1916	30.— „
aprila 1916	39.75 „
maja 1916	43.50 „
avgusta 1916	49.50 „
septembra 1916	55.— „
januarja 1917	67.— „
julija 1917	80.— „
januarja 1918	100.25 „

Tem cenam primerni so tudi dobički tovarnarjev ali delničarjev, kar nam potrjujejo bilance naslednjih tovarn za papir:

»Steyermühl«: Leta 1916 čisti dobiček K 2,042.688. Dividenda K 26 na delnico; razentega so vpisali v posebni rezervni sklad K 108.503 in K 470.788 dobička na račun prihodnjega poslovnega leta.

»Elbmühl«: 1915 dividenda K 14 na delnico, čisti dobiček K 347.297. Leta 1916 dividenda K 14 na delnico, čisti dobiček K 537.730 po odbitku povsem neutemeljenih večjih odpisov.

»Moldaumühl«: Dividenda 25 odstotkov, in razentega v zaklad K 100.000 kot

**Proletarci vseh dežel,
združite se!**

posebni vojni rezervni sklad in odpis nerazdeljenega dobička v znesku K 74.487 na novi račun.

„Leykam-Josefsthal“: 6 odstotna dividenda; K 650.000 odpisov; K 500.000 za posebni rezervni sklad in K 114.140 nerazdeljenega dobička na račun za prihodnje leto.

„Pittener Papierfabrik“: 1915 nič dividende. 1916 5 odstotkov dividende in prenos na novi račun dobička K 91.610, ki se ni razdelil.

„Neusiedler Papierfabrik“: Čisti dobiček 1916 K 4.168.988. Dividenda K 36, proti K 26 leta 1915 in razentega prenos K 441.364 nerazdeljenega dobička na novi račun.

„Rettingsdorfer Papierfabrik“: 1915 4 odstotna dividenda, za katero je pa bilo vzetih K 52.000 iz posebnega rezervnega sklada. Leta 1916 6 odstotna dividenda, povrnitev dolga posebnemu rezervnemu skladu in razentega pripis K 22.166 nerazdeljenega dobička na račun prihodnjega leta.

„Prager Papierfabrik“: 1915 je imela izgube K 612.052. 1916 je pokrila izgubo in imela še dobička K 1.034.016.

Izredno veliki dobički nam dokazujejo, da podraženje papirja ni bilo utemeljeno. Da tovarnarji papirja ne bi bili ob nizkih cenah izhajali, ne bo nihče veroval. Veliki dobički v papirnicah pa tudi niso prav nič dali povoda za zvišanje delavskih plač v papirnicah, tako da imamo še danes v tej industriji najnižje plače. Sam mnogo spravili, delavcem pa plačevati sramotne plače, to je vir, iz katerega vlečejo tovarnarji papirja velike dividende in krepe svoje obrate denarno. Marsikateri teh gospodov velja kot patriot, ne pomisli pa na ubogo stradajoče delavstvo v tej stroki.

Domači pregled.

Nova prebiranja letnikov 1899. do 1894. se vrše meseca aprila na Ogrskem in Hrvatskem. Isto se dogodi tudi pri nas v Avstriji.

Javen rudarski shod v Idriji. ki se je vršil v nedeljo, 10. t. m. ob velikanski udeležbi je napravil naslednji sklep: Delavstvo c. kr. eraričnega rudnika v Idriji je zahtevalo v resoluciji z dne 30. sept. 1917, stavljeni c. kr. rudniškemu ravnateljstvu v Idriji med drugim tudi sledeče: a) povišanje temeljnih plač za c. kr. erar. rudniku spadajoče delavce naj stopi v veljavo s 1. januarjem 1918, ki mora znašati najmanj 125% poviška; b) premikanje iz nižjih v višje plačilne razrede naj se s 1. januarjem 1918 izvede natančno po službenih letih; c) uradništvo, ki se nastavlja pri c. kr. erar. rudniku v Idriji naj bo poleg nemščine zmožno tudi slovenskega jezika. Dodaten sklep shoda z dne 27. februarja 1918, da se draginjske doklade povišajo za 100%, dosedanje pa ostanejo nespremenjene. Odgovor c. kr. rud. ravnateljstva, na te zahteve na strani 18. razpravnega zapisnika z dne 23. 24. 26. in 27. januarja ter 18. februarja 1918. je negativen in se glasi: ad I. O regulaciji temeljnih plač se je (na zadevne vloge z dne 30. septembra 1917. in 6. januarja 1918.) lokalnemu delavskemu odboru s popisom sedanjih izrednih razmer stališče rudniškega ravnateljstva že dvakrat pisмено naznanilo. Pripominja se še, da bi uradniki, poduradniki in drugi državni funkcionarji s stalnimi dohodki tudi lahko stavili zahtevo za uredbo njih aktivnih in penzijskih dohodkov, to pa z ozirom na sedanje, po vojnem stanju ustvarjene razmere in z njimi zvezamo izpreminjanje denarne vrednosti, smatrajo, vsaj kot času neprimerno. Enaka temu odgovoru je tudi rešitev c. kr. ministrstva za javna dela z dne 22. januarja 1918, št. 147.213 XVIIa od 1917. Ker je iz vsega tega razvidno, da c. kr. rud. ravnateljstvo odnos-

no c. kr. ministrstvo za javna dela nista hotela tem opravičenim zahtevam delavstva ugoditi, pooblašča na shodu dne 10. marca 1918. zbrano delavstvo eraričnega rudnika v Idriji tovariše Antona Klemenčiča, Bernarda Jazbarja in Ivana Vidmarja, da takoj vložijo v tem zmislu v imenu delavstva pritožbo na pritožbeno komisijo III. v Ljubljani ter zastopajo v tožbi delavstvo do končne rešitve. Shod se je vršil povsem stvarno in mirno. Govorili sta v glavnem Bajt in Straus. Debate so se udeležili: Treven, Jurman, Sinkovec in Pivk. Od nasprotnikov pa Kogej, ki je smatral za taktično napako naše organizacije to, ker se resolucije pošiljajo rud. ravnateljstvu namesto poslancu Gostinčarju. Ko se je zborovalce primerno poučilo, je predsednik Brus zaključil shod.

Velikanska tatvina svile in sukna na Dunaju. Tvrdki Sperber v prvem okraju je bilo ukradene svile in sukna za 200.000 do 300.000 K.

Kazensko postopanje proti dr. Kranzu ustavljeno. Dunajsko deželno sodišče je ustavilo kazensko postopanje proti bivšemu predsedniku splošne depozitne banke dr. Josipu Kranzu radi navijanja cen. Dne 4. julija 1917. je bil dr. Kranz obsojen radi nakupa piva in holandskega ruma, 18. oktobra ga je najvišji sodni in kasačjski dvor oprostil večjega dela obtožbe in je dvignil obsodbo tudi v vseh drugih točkah, radi česar je prišlo do dodatne preiskave, ki je končala tako, da je državno predništvo odstopilo od kazenskega postopanja proti dr. Kranzu.

Nemški predpogoj za revizijo sistema v Avstriji. V berlinskem vsenemškem listu »Tag« je izšel članek pod naslovom »Avstrija in Poljaki«. V tem članku se očita Poljakom, da se giblje njihova politika sedaj pod angleškim vplivom. Poljaki stavijo vse na eno karto. Pridružili so se Jugoslovanom in Čehom, ki hočejo razkosati monarhijo in so tako uničili predpogoje za takozvano avstro-poljsko razrešenje poljskega vprašanja. Prvi korak osvobojenih Poljakov je naperjen proti onim državam, ki so jih osvobodile. Ni pričakovati, da bi Poljaki v okviru avstrijske rešitve svojega vprašanja pokazali več politične discipline in hvaležnosti... Ker je zato razrešitev poljskega problema v avstrijskem zmislu odpadla, nastane za Nemce in za Avstrijo vprašanje, kako ga rešiti na drug način. Avstro-poljska rešitev bi bila omogočila odcepitev Galicije in v dunajskem parlamentu trajno nemško večino, najboljšje jamstvo trajnega reda. Kaj sedaj? K predvojnemu politiki se ne moremo vrniti. Nemogoče je, da ostanejo Ukrajinci pod oblastjo poljske večine v Galiciji. Ukrajinsko državo moramo uporabiti kot pritisk za spremembo političnih in narodnih razmer v Galiciji. Iz Galicije torej izhaja neposredni povod za preureditev notranjega sistema. Ako bi galicijski poslanci še nadalje ostali v parlamentu, potem bi bili Nemci in država podvrženi vsem eventualnostim slovanske večine. Da bi se Ukrajinci pod gotovimi pogoji te slovanske večine odrekli, prav nič ne spremeni dejstva samega. Zato je za državo in Nemce poljsko vprašanje usodno in življenjsko vprašanje. Zato je treba na vsak način Galicijo odcepiti od ostalih dežel in to je prvi predpogoj novega političnega reda v Avstriji.

Za kruh prosijo. Očividno, ki se je vračal z dopusta iz begunskega tabora v Bruku na L. nam piše, da je videl na dunajski postaji trone civilnih ljudi, med njimi otrok, ki so solzeč se, prosili vojaške kruha. Toda vojak jim ne morejo pomagati. Dopisniku se je zdel ta prizor mil. Enake prizore je videl tudi v Pulju. — Da, vojna je, ljudje morajo mnogo pretrpeti.

Preki sod za vse vojaške osebe so proglasili na Hrvatskem in v Slavoniji.

Koliko moke potrebuje avstro-ogrsko prebivalstvo vsak dan če bi oskrbeli vsaki osebi pol kile močnatih živil, (moke in kruha) nam pove tale račun: Prebivalcev imamo v monarhiji okroglo 50 milijonov; če bi dobil vsak prebivalec pol kile močnatih živil, bi potrebovali na dan 25 milijonov kil moke, to je okroglo 2500 vagonov, na mesec torej nekaj nad 75.000 vagonov.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Ruski kongres Sovjetov je torej sprejel in odobril mirovno pogodbo s centralnimi državami. Tudi Rumunija je mir sprejela. Na ruskem bojišču so prenehali boji, na rumunskem bojišču pa prodirajo čete skozi Ukrajino in Rumunijo proti Odesi in so dospеле nemške čete že v mesto. To bo nova pot, ki bo vezala Nemčijo in Avstrijo s Črnim morjem in Azijo, ker je zvezo z Bagdadom preprečila Anglija. Turki imajo boje z Armenci pri Erzerumu in z Angleži v Palestini: na obeh bojiščih ni znanih uspehov; Erzerum so zavzeli zopet Turki. Na italijanskem in francoskem bojišču se oživljajo boji vendar le v manjšem obsegu. Poizvedovalni sunki se vrše na vseli frontah. Živahno je tudi letalsko bojevanje; bili so poleti na London, Pariz, Neapelj, Benetke in druga mesta; seveda tudi letalci sporazuma obiskujejo mesta in postojanke centralnih držav. Japonska se še ni dogovorila s sporazumom, ali bo intervenirala v Sibiriji ali ne in kako; vsekakor pa je pričakovati intervencijo tudi od te države.

Srbija ne misli na poseben mir. Srbsko poslaništvo v Londonu je izdalo naznanilo, v katerem odločno dementira vse vesti o namerah Srbije, da sklene poseben mir, kakor tudi s tem v zvezi stoječe vesti o Pašičevem odstopu kot popolnoma neresnične.

Mir z Rusijo in Rumunijo je sklenjen, vendar pa ne opazamo med prebivalstvom onega veselja in zadovoljnosti, ki smo jo prej pričakovali. Mir z obema državama ni bil sklenjen po načelih brez aneksij in ob samoodločevanju narodov. Mir, ki se je sklenil, je mir zmagovalca in nehote se usiljuje misel, da ta mir ne bo pospešil splošnega miru. Ta bojazen, ta strah preveva človeštvo. Državniiki sporazuma se oglašajo in niso spravljivi, marveč groze, opominjajo k vztrajanju, da Nemčija ne zmaga tudi na zahodu, zakaj mir z Rusijo ni tak, da bi pospeševal trajen mir. Asquit je na nekem shodu naglašal, da je za svetovni mir in mir v Evropi nujno potrebno, da zmaga sporazum. Pa tudi v Rusiji niso vsi zadovoljni z mirom. Trockij je odstopil. Konferenca sovjetov, ki je bila te dni v Moskvi, je sicer potrdila mir, a v Rusiji imajo še mnogo ljudi in poveljnikov (med katerimi je tudi Kriľjenko), ki niso zadovoljni z mirom. In tem ljudem utegnejo priiti Angleži in Japonci na pomoč. Mir na vzhodni fronti je torej bojovitost in odpornost sporazuma povečal, zato pa tudi vsi tisti, ki presojujejo položaj trezno, prihajajo do prepričanja, da utegne ta mir nedogledno podaljšati vojno, ker je aneksijski mir. Da se Rusija sama ne čuti varno, ali pa da pripravlja važne dogodke, potrjuje tudi dejstvo, da se je ruska vlada preselila iz Petrograda v Moskvo, kjer se čuti bolj varno. Pa tudi sicer ne more prinesiti mir z Rusijo v teh razmerah velikih ugodnosti. Najprej so velika ovira notranje razmere, potem prometne razmere in velika oddaljenost in slednjič tudi ne more mir blagodejno vplivati na dušo ruskega naroda, ki je za Ruse poniževan. Rusko prebivalstvo ne bo naklonjeno centralnim državam in to utegne biti velika ovira pri razvoju medsebojnih odnošajev. Iz vseh

teh razlogov se oglašajo mnenja, ki pravi, da je ta mir netrajen ter da mora priti prej ali slej do temeljite revizije: v korekturo.

Najbolj nevaren in najbolj brezmišeln mir. O miru z Rusijo piše v »Vossische Zeitung« nemški državni poslanec Maks Cohen tako-le: »Nikdar se niso še na tako kratkoviden način igrali z varnostjo in bodočnostjo nemškega naroda, nikdar ni bila bolj brezmišelnost in v popolnem nepoznavanju svetovno političnih razvojnih tendenc že omahujoča nadvlada Anglije bolj podprta, kakor potom tega mirovnega sklepa, ki mora vreči Rusijo za nedogleden čas v vrste naših najzagriženejših sovražnikov. Sedaj razpolagajo zopet angleški državniki z orožjem za vzdrževanje evropskega ravnovesja, in sicer v taki meri, kot sami niti v sanjah niso mogli slutiti. Na britskih otokih bodo sedaj z manjšo skrbjo zrl v bodočnost. Ta mir, ki se zdi na zunaj marsikateremu tako sijajen, more biti samo premirje, kateremu bodo brezpogojno sledile nepregledne vojaške odredbe v svrhu zopetne pridobitve izgubljenega in obrambe pridobljenega. In to kljub izrednemu izčrpanju vseh na vojski udeleženih sil. Nemška politika je zavrgla in zamudila to izredno ugodnost svetovno-političnega položaja, ki se nikdar več ne povrne. Temnejša kot kdaj prej stoji sedaj po koncu vojske z Rusijo nemška bodočnost pred nami. Eno, kar je glavno, se nemški politiki ni posrečilo, razbiti proti nam naperjeno koalicijo. In nemško ljudstvo bo moralo hudo trpeti za to, kar je zamudila in izgubila kratkovidnost nemških vodilnih državnikov med to težko svetovno vojno dobo. Resničnost opomina nemškega državnega kanclerja Bismarcka, ki je svani, naj se ne postopa z Veliko Rusijo kot »caput mortuum« — mrtvo državo, bomo še velikokrat dovolj bolešno občutili.

Ratifikacija mirovnega sklepa med centralnimi državami in Rusijo. »Nouvelles de Lyon« poroča iz Moskve: Moskovski sovjet je sprejel odobritev mirovne pogodbe s centralnimi državami z velikansko večino. Iz tega uspeha glasovanja se da sklepati na gotov uspeh vlade ljudskih komisarjev na kongresu sovjetov v Moskvi. »Petit Journal« poroča, da je povzročil preobrat v Moskvi govor Ljennina. Ljennin je razložil v Moskvi vzroke, zakaj da mora skleniti Rusija mir. Na brzojavno vprašanje se je izreklo od 195 sovjetov 110 sovjetov za odobritev miru. Izmed najbolj tehničnih in uvaževanja vrednih vzrokov, ki jih je bil navedel Ljennin, je ta, da je ruska armada popolnoma desorganizirana.

Clemenceau o vojni in miru. V francoski zbornici je odgovarjal ministrski predsednik Clemenceau na neko interpelacijo v zadevi Bolo paše: Vojujemo se za svobodo in republiko. Moj edini cilj je, ohraniti moralo Francije v krizi, kakršne še ni nikdar poznala in jo srečno privedi iz nje. Pravijo, da potrebujemo skorajšen mir. Tudi jaz sem za mir in zločin bi bil, misliti na kaj drugega. Toda z besedami o miru se pruski militarizem ne da zadušiti. Moja formula za notranjo politiko se glasi: Vojujem se, in za zunanjo: Vojujem se! V zavezniških skušam ohraniti zaupanje. Rusija nas je izdala. Vojno bomo nadaljevali do zadnje četrt ure, kajti ta četrt bo naša. — Zbornica je nato s 400 proti 75 glasovom izrekla vladi zaupnico.

Opustitev diplomatskih zvez med Zedinjenimi državami in Bulgarijo. Iz Washingtona je dospela vest, da odide bolgarski poslanik Zedinjenih držav 14. t. m. na dopust v Florido. Politični krogi so mnenja, da pomeni poslanikovo odpotovanje bližnjo opustitev diplomatskih zvez med Zedinjenimi državami in Bulgarijo.

Asquith o Hertlingovem govoru. V Cuparju na Škotskem je govoril Asquith

pred svojimi volilci o mirovnem vprašanju in rekel: Grof Hertling četvere Wilsonove splošne predloge načelno sprejema, izraz »načelno« odpira vrata mnogim dvomnostim. Govornik primerja ta načelni sprejem z mirovnimi pogoji, ki so se vsilili Rusiji. To niso mirovni, temveč kapitulacijski pogoji. Kdo bi mogel po čitanju teh listin še dvomiti, kaj bi pomenila nemška zmaga za Evropo in celi svet? Da naredim le en primer: Kakšna bi bila usoda Belgije, če bi Nemčija kdaj prišla do tega, da bi zapadnim velesilam po vzorcu brest-litovskih pogojev narekovala mir! Mirovna pogodba centralnih držav z Rusijo gre za osvojitvami. Koristi in želji ruskih obkrajnih narodov vpoštevajo le s praznimi besedami. Mislim, da mora to pogodbo ratificirati državni zbor, v čegar zapisnikih je, če se ne motim, famozna mirovna resolucija iz julija 1917. Prizadevanja vreden je le mir narodov in ne vlad ali parlamentov. Gotova vprašanja morajo vsekakor priti v razsojo pred konferenco. Tako n. pr. teritorialne pridobitve Velike Britanije v vojni. Z Wilsonom pa opozarjam na to, da obstoja med temeljnimi vprašanji miru solidarnost in medsebojna odvisnost. Ti problemi se ne dajo rešiti v Hertlingovem smislu. — V angleški zbornici je izjavil Mac Kenna, da nima sovražnik nikjer na svetu zasedene niti koščka angleške zemlje. Zavezniki so zato nasproti sovražniku v ugodnem položaju. Britanski narod je odločen, nadaljevati vojno, dokler ne uresniči svoje prvotne namere.

Prepoved alkohola v ameriški mornarici. Mornariški tajnik Zedinjenih držav Daniels je odredil, da se ne sme v obsegu 5 milj okoli mornariškega vežbališča, vojašnic in mornariške akademije v Abapolisu prodajati nikak alkohol.

Wilson in Avstrija. Pariški listi poročajo iz Washingtona: Wilson ima le malo upanja, da bi moglo priti z Nemčijo do sporazuma, pač pa meni predsednik Združenih držav, da bi se dalo doseči zblizanje med Ameriko in Avstrijo.

Amerika računa, da bo trajala vojna še dve do tri leta. Prejšnji ameriški predsednik Taft je imel v New-Yorku govor, v katerem je rekel, da Amerika računa na vojno, ki bo trajala še 2 do 3 leta. Amerika mora postaviti na noge armado 5 do 6 milijonov in jo spraviti v Evropo, kakor hitro bo artiljeristično opremljena.

Radi mirovne propagande aretirani ameriški pisatelji. Iz Newyorka poročajo, da je bil pisatelj William Robinson aretiran radi mirovne propagande. V svoji mirovni brošuri zahteva, da naj Amerika takoj sklene mir, češ da ni pričakovati, da bi pri mirovnih razpravah proti željam entente mogla kaj doseči.

Zahtevki strokovnih organizacij. Proti neorganiziranim uživalcem uspehov strokovnih organizacij je Ferdinand Lassalle govoril že več nego pred petdesetimi leti značilne besede, ki so bile takrat seveda naperjene proti nesolidarnim elementom. Rekel je: »Od kod pa prihaja, da se strinjate z našimi idejami, spremljate naše nazore in stremljenja s simpatijami, pa še niste vpisani člani? O, poznam pač dobro obče znani vzrok temu pojavu«.

(Bolečine kot vremenski prerok) niso redke. Poznamo celo množico ljudi, ki natančno naprej vedo, je-li bode v par urah deževalo. Približujoča se sprememba vremena označi se v bolečinah udov, trganju ali bodeanju in vsak na tem trpeči bi bil gotovo vesel, ako bi zamogel to preroško lastnost zgubiti. To je tudi prav lahko mogoče. Masirajmo boleča mesta s Fellerjevim blagodejnim rastlinskim esenčnim fluidom z. zn. »Elsa-fluid« in bolečinski napadi bodo kmalu ponehali. Mnogo zdravnikov priporoča »Elsa-fluid« za take boleti odpravljajoče masaže in do danes pač ni nobenega drugega sredstva za obdrženje, ki bi bilo enako in res zasluženo priljubljeno. »Elsa-fluid« se kot bolečine odpravljajoče obdrženje tudi ne more nadomestiti. Pri tem je med vsemi takimi sredstvi tudi najcenejše kati 12 steklenic stane franko samo 14 K 32 h. Naroči se edino pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica. E za trg št. 334 (Hrvatsko) Ednako priljubljeno domače sredstvo so Fellerjeve milo odvajalne Rhabarbara-kroglice z. zn. »Eza-kroglice«, od katerih stane 6 škatlic samo 7 K 37 h franko, ter Fellerjev močni migrerski črtnik z. zn. »Elsa« 1 karton 1 krono. Fellerjev turistovski flašer z. zn. »Eza« v kartonu á 1 in 2 kroni povzroči hitro izginjenje kurjih oces. (c)

Ploskaje odobravajo, simpatizirajo, toda dajo si dovoljevati in si pridržujejo, udeleževati se sadov gibanja, ki so jih drugi priborili s svojimi močmi! Vprašam vas: Ali je to moško delavca vredno ravnanje? Kakšen je razloček med delavcem in zadržavcem, če ne ta, da hoče ta živeti od tujega dela in žeti tam, kjer ni sejal? ... Vam torej, ki ne marate živeti od tujega dela in žeti, kjer niste sejali, vas, ki me spremljate z odobravanjem, vas opominjam k sramežljivosti!« (Te besede bodo resnične toliko časa, dokler bo kaj neorganiziranih delavcev.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih »Elsa« izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Feller-ju, lekarnar v Stubici Elztrg št. 334. (Hrvatsko), dokler je še zaloga in dokler se morejo preparati še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoci fluid z. znamko »Elsafluid«, 6 dvojnati ali 2 špecialni steklenici K 14 32 franko, 12 dvojnati ali 4 špecialne steklenice K 27 32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rhabarbara kroglice z. znamko »Elsakroglice«, 1 zavitek K 7 37 franko ali 2 zavitka K 13 47 franko. Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4 50, tanochina pomada za povspenjenje rast las (močnejše vrste) K 4 50, usipalni prašek kot dodatek K 1—, Fellerjevo lilijno milo in še drugi Elsa izdelki se radi prilože in računajo po sedanjih cenah, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 11. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 53. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 5. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Člani delavskih organizacij, ne pozabljajte plačevati članarino vedno o pravem času!

Zapisnik.

Odborova seja rudarske zadruge II. sk. c. kr. rudniškega urada v Celju in za rudnik v Zagorju ob Savi, ki se je vršila dne 3. susca 1918. ob 9. uri dopoldne v prostorih delavskega doma v Trbovljah. Dnevni red: 1. Odobrenje letnega računa za leto 1917. 2. Sestavljenje proračuna za leto 1918. 3. Sklepanje članskih prispevkov in mož 1918. 4. Izredne podpore. 5. Slučajnosti.

Načelnik Fl. Majdič, Fr. Mastnak, Aug. Tratnik, L. Kolenc, Iv. Urlep in povabljeni Ant. Prašnikar iz Zagorja.

Po konstatiranju sklepčnosti je načelnik pozdravil došle odbornike ter sejo točno ob 9. uri dopoldne otvoril kot zapisnikarja imenuje Fr. Mastnaka. Član predstojništva Fr. Mastnak poroča da se je računski zaključek s potrdili in knjigami pregledal, blagajno škontriralo in vse v najlepšem redu našlo. Izreka gg. predsedniku in g. tajniku rudarske zadruge zaupanje, prosi naj odbor blagovoli to v naznanje vzeti. Poročilo Mastnaka se je naznanje vzelo.

Proračun II. sk. za leto 1918. se je sestavil:

A. Izdatki: Stroške za občnkoristne zavode in naprave katero je skupina osnovala ali jih še osnovati mora in sicer: a) Subvencija za rudarsko šolo v Trbovljah K 300, b) Subvencija za otroški vrtec v Trbovljah K 500, to je K 800; druge v združnem namenu ležeče stroške: 1. Pisarniški stroški za načelnika II. sk. K 240, 2. Odškodnina po § 126 K 2200, 3. Podpore K 1972, 4. Stroške zapisnika K 60, 5. Stroške črtnika »Rudar« K 200, 6. Volilne stroške K 300, 7. Enkratno paušala za tajnika zadruge K 60, 8. Naprej navedene stroške za leto 1918. K 2500, to je 7532, skupaj K 8332.

Vsaka žena

nej bere moje velezanimivo navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenejo ali niso dovolj polne!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg

(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

B. Pokritje: 1. Prispevkov udov 8517 moža 72 vin. za leto in mož 1918. 6131 K 24 vin., 2. Obresti premoženja koncem leta 1917. K 1132, 3. Odtegniti od premoženja 1067 K 76 vin., skupaj 8332 K.

Načelnik predloži prošnje prosilcev in sirot ter se pregledajo in odobrijo vidne s prilogo Trbovlje 57 prosilcev v znesku 888 K, Zagorje 55 prosilcev 539 K, Hrastnik 21 prosilcev 300 K, Ojstro 9 prosilcev 130 K, Velenje 8 prosilcev 101 K in Store 1 prosilec 14 K. Skupni znesek 1972 K, se na 151 prosilcev razdeli. Sklene se da imajo načelniki krajevnih skupin denar sprejemati in podporo za izplačati.

Sklene se nadalje enkratna paušala za g. tajnika rudarske zadruge v znesku 60 K privoliti. Po daljšem razgovoru predlaga Kolenc iz Trbovelj da se naj od sedaj naprej kot draginjska doklada zviša in sicer od 10 K na 15 K in od 13 K na 20 K ter vožnja posebej, predlog se enoglasno sprejme. Na današnji seji se sklene slavni c. kr. rud. urad v Celju naprositi da bi se konferenca na željo odbornikov v najkrajšem času dovolila sklicati. Načelnik zaključuje sejo ob 1 uri popoldne.

Trbovlje, dne 3. susca 1918.

Franc Mastnak, s. r., Florian Majdič, s. r., zapisnikar. načelnik II. sk.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Miši, podgane, stenice ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih radikalno učinkovitih uničevalnih pomočkov, za katere dobivamo vsak dan zahvalna pisma! — Proti podganam in mišim 5 K, proti ščurkom in rusom 450 K, tinktura proti stenicam 150 K. Prašek proti moljem K 2— prašek proti mrčesom K 150 in 3—, razprševalec zanj 120 K, tinktura proti človeškim ušem 120 K, mazilo proti ušem za živino 150 K, prašek proti oblačilnim in perilnim ušem 2 K, tinktura proti pasjim bolham 120 K, tinktura proti sadnemu in zelenjavnemu mrčesu (škodljivcem rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja **M. JUNKER**, Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Rošenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Francišanskoul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglastnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškovi, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000—
rezervnega zaklada „ 2,000.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno **Kreditno društvo.**

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stonj in franko.